

Praksa Evropskog suda za ljudska prava od 12. i 14. maja 2026. godine¹

[Asen Asenov v. Bulgaria](#) (br. 38741/19), 12.5.2026. godine

Povreda člana 8. u vezi sa članom 14. Ek

Podnosilac predstavke je Asen Martinov Asenov, bugarski državljanin. Romskog je etničkog porijekla i aktivista za prava Roma. Nakon izjava o Romima u Bugarskoj koje je u parlamentu dao gospodin Simeonov, lider jedne političke stranke, gospodin Asenov podnio je tužbu Komisiji za zaštitu od diskriminacije, koja je istu usvojila. Predmet se odnosi na naknadno ukidanje te odluke od strane Vrhovnog upravnog suda nakon zahtjeva političara za sudsko preispitivanje.

Pozivajući se na članove 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) i 14 (zabrana diskriminacije) Evropske konvencije o ljudskim pravima, gospodin Asenov tvrdi da ga je Vrhovni upravni sud, ukidanjem te odluke, lišio zaštite od govora mržnje, te da su razlozi navedeni u odluci suda pokazali zanemarivanje zaštite prava manjina.

Evropski sud je istakao da je gospodin Simeonov govorio u Parlamentu. Međutim, iako pravo na slobodu izražavanja članova parlamenta obično uživa pojačanu zaštitu, to pravo nije apsolutno i njegovo korištenje sa sobom nosi, kako je navedeno u drugom stavu člana 10, „dužnosti i odgovornosti“. Posebno, izjave članova parlamenta koje su u suprotnosti s demokratskim vrijednostima sistema Konvencije zaslužuju malu, ako ikakvu, zaštitu. Naravno, ove „dužnosti i odgovornosti“ ne isključuju raspravu o osjetljivim temama.

Ipak, ključno je da političari, kada se izražavaju u javnosti, izbjegavaju komentare koji bi mogli podsticati mržnju ili netoleranciju. Evropski sud je istakao da sa svojim položajem u društvu, političari – posebno nacionalni političari – imaju veću vjerovatnoću da utiču na birače, ili ih čak podstaknu, direktno ili indirektno, da zauzmu stavove i uključe se u ponašanje koje se može pokazati nezakonitim.

U vezi s ovim, Evropski sud je napomenuo i da, iako prema članu 69. bugarskog Ustava članovi bugarskog parlamenta ne snose krivičnu odgovornost za mišljenja koja izraze, u Bugarskoj – suprotno stavu mnogih drugih država ugovornica – ne postoji imunitet od građanske odgovornosti za izjave date u Parlamentu (vidi paragrafe 44-45 presude). Stoga ovaj slučaj ne pokreće pitanja poput onih koja se javljaju u slučajevima koji se odnose na nemogućnost dobijanja pravne zaštite u vezi s izjavama datim u Parlamentu zbog postojanja imuniteta zastupnika u parlamentu.

Ukratko, u ovom konkretnom slučaju postupak po Zakonu o zaštiti od diskriminacije iz 2003. godine nije uspio osigurati poštivanje pozitivne obaveze Bugarske prema članu 8. u vezi s članom 14. Konvencije, kako bi se podnosiocu predstavke omogućilo da dobije pravnu zaštitu u vezi s izjavama g. Simeonova. Stoga je došlo do kršenja člana 8. u vezi s članom 14. Konvencije.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Budinova and Isaev v. Bulgaria (br. 60342/19), 12.5.2026. godine**Povreda člana 8. u vezi sa članom 14. Ek**

Podnosioci predstavke su Kremena Goshova Budinova i Ognyan Isaev Isaev, bugarski državljani. Oboje su romskog etničkog porijekla, freelance novinari i aktivisti za prava Roma.

Predmet se odnosi na građansku tužbu koju su podnosioci podnijeli protiv lidera jedne političke stranke, g. Simeonova, zbog izjava o Romima koje je dao u Parlamentu Bugarske. Prvostepeni sud djelimično je usvojio tužbu, utvrdivši da su dijelovi govora političara predstavljali uznemiravanje podnosilaca predstavke, ali je tu odluku ukinuo apelacioni sud, čiju je presudu potom potvrdio Vrhovni kasacioni sud.

Pozivajući se na članove 6 (pravo na pravično suđenje), 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) i 14 (zabrana diskriminacije) Evropske konvencije, podnosioci tvrde da su bugarski građanski sudovi odbacili njihovu tužbu, te da su pritom naveli rasističke razloge za takvu odluku.

Evropski sud je istakao da su u ovom predmetu, Okružni sud u Burgasu i Vrhovni kasacioni sud odbili prihvatiti da su izjave g. Simeonova uticale na podnosiocima predstavke, utvrdivši da samo stvarne i uočljive posljedice izjava u njihovoj neposrednoj pravnoj situaciji mogu pokazati takav uticaj. Stoga nisu uzeli u obzir potrebu da se osigura „poštovanje“ „privatnog života“ podnosilaca predstavki prema članu 8. Konvencije, te posljedično nisu ni došli do faze provođenja balansiranja između dva konkurentna prava iz Konvencije o kojima je riječ u ovom predmetu: prava podnosilaca predstavke prema članu 8 i prava g. Simeonova prema članu 10 (uporedi Nepomnyashchiy i drugi, paragraf 84 presude).

U ovom predmetu postupak po Zakonu o zaštiti od diskriminacije iz 2003. godine nije uspio osigurati poštovanje pozitivne obaveze Bugarske prema članu 8. u vezi s članom 14. Konvencije da se podnosiocima predstavke omogući da dobiju pravnu zaštitu u vezi s izjavama g. Simeonova. Nije sugerirano da bi neki drugi pravni put dostupan u Bugarskoj omogućio takvo poštovanje. Stoga je došlo do kršenja člana 8. u vezi s članom 14. Konvencije.

Trade Union of Social Sector Workers and Others v. Hungary (br. 33144/21), 12.5.2026.**Povreda člana 11. Ek**

Podnosioci predstavke su Sindikat radnika socijalnog sektora (Szociális Ágazatban Dolgozók Szakszervezete), registrovan u Budakalašu 2015. godine, i troje njegovih članova: Norbert Ferencz, Mónika Koloszi i Bulcsú Mihál.

Predmet se odnosi na arbitražni postupak kojim je određen minimalni nivo usluga koje treba pružati tokom planiranih mjesečnih štrajkova radnika socijalnog sektora između februara i decembra 2020. godine. Oni su tražili mjere za poboljšanje uslova rada, plata i penzionih prava, kao i uspostavljanje nacionalnog radnog okruglog stola, ali zbog kašnjenja u postupku štrajkovi nisu mogli biti održani prema planu.

Pozivajući se na članove 11 (sloboda okupljanja i udruživanja) i 13 (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije, podnosioci se žale na dugotrajnost arbitražnog postupka, koja je ometala njihovo pravo na štrajk.

Uzimajući, između ostalog, u obzir činjenicu da napor sindikata podnosioca predstavki da se pregovorima utvrde minimalni uslovi usluga nije urodio plodom zbog stava Vlade, Evropski sud je smatrao da je odugovlačenje arbitražnog postupka lišilo predloženi štrajk podnosilaca predstavki njegove relevantnosti i podrazumijevalo nesrazmjerno ograničenje prava podnosilaca predstavki prema članu 11. Ek. Stoga je došlo do kršenja člana 11. Konvencije i u odnosu na sindikat podnosilac predstavke i na drugog, trećeg i četvrtog podnosioca predstavke kao njegove članove.

Y v. Serbia (br. 28322/20), 12.5.2026. godine

Nema povrede člana 8. Ek

Podnositeljica predstavke je Y, državljanka Srbije rođena 2007. godine.

U toku 2015. godine smještena je u hraniteljsku porodicu, zajedno sa svojom braćom i sestrama. Roditelji su naknadno lišeni roditeljskog prava jer se nisu trudili da održe kontakt sa četvero djece, a socijalne službe su odlučile da bi bilo u najboljem interesu djece da budu usvojeni. U septembru 2017. godine, par iz inostranstva izrazio je interes za usvajanje Y i njenog polubrata, X.

Međutim, Y, koja je upravo napunila deset godina i imala je pravo da odluči da li želi biti usvojena ili ne, izrazila je želju da nastavi živjeti sa svojim hraniteljem.

Predmet se odnosi na Y-inu žalbu na nedostatak kontakta sa X nakon što ga je usvojila porodica u inostranstvu. Ona je dugo osporavala usvajanje uz pomoć svog hranitelja, ali bezuspješno.

Pozivajući se posebno na član 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), Y se žalila da je usvajanje rezultiralo prekidom svih veza sa X, tvrdeći da nije bilo u njenom ili X najboljem interesu da ih razdvoje. Također tvrdila da su usvojitelji obećali da će održavati kontakt između nje i X nakon njegovog usvajanja, što se nije dogodilo.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da za razliku od smještaja djece u hraniteljsku porodicu ili u ustanovu, usvajanje je trajno rješenje i ne postoji obaveza država da pokušavaju očuvati veze između bioloških članova porodice i usvojenog djeteta, kao što je nastavak kontakta nakon usvajanja. Evropski sud je dalje istakao da je država ispunila svoju obavezu da se zalaže za najbolji interes djeteta, pravilno procjenjujući mogućnosti i interese dvoje maloljetnika. Nakon usvajanja, X se morao naviknuti na svoju novu porodicu i prihvatiti novo okruženje, kao i naučiti strani jezik. Sve to zajedno predstavljalo je delikatnu situaciju.

U tim okolnostima, domaće vlasti su imale pravo da pridaju odlučujuću težinu X-ovoj potrebi za trajnošću, stabilnošću i integracijom u njegovo novo porodično okruženje, posebno u neposrednom periodu nakon usvajanja. S obzirom na te okolnosti, kao i na činjenicu da je X imao samo četiri godine kada je usvojen, Sud smatra da su prevagnuli interesi usvojiteljske porodice da uživa i izgradi porodični život zajedno sa X, neometan pokušajima članova njegove biološke porodice da ponovo uspostave kontakt. Evropski sud je zaključio da nije došlo do kršenja člana 8. Konvencije.

Fal v. Spain (br. 25828/23), 12.5.2026. godine**Nema povrede člana 8. Ek**

Podnosilac predstavke je Najib Fal, marokanski državljanin rođen 1975. godine. Živi u Casablanci (Maroko).

Predmet se odnosi na protjerivanje i zabranu ponovnog ulaska koja mu je nametnuta, kao administrativna sankcija, iz razloga nacionalne sigurnosti. Prije protjerivanja, g. Fal je legalno živio u Španiji sa svojom suprugom, marokanskom državljanicom, i njihove dvije kćerke, koje su rođene u Španiji. Gospodin Fal je 2019. godine identificiran kao ključni član grupe koja je poslala nekoliko mladih ljudi iz Madrida u Siriju i Irak da se prijave u džihadističke terorističke grupe. Dana 3. maja 2019. godine, državni sekretar naredio je njegovo protjerivanje sa španske teritorije uz desetogodišnju zabranu ulaska, a on je protjeran u Maroko 18. juna 2019. godine. Nije krivično gonjen niti osuđen. U januaru 2021. godine, Audiencia Nacional odbacila je zahtjev g. Fala za sudsku reviziju, utvrdivši da su nalog za protjerivanje i zabrana ponovnog ulaska bili dovoljno obrazloženi i da su uspostavili pravičnu ravnotežu između porodičnog života g. Fala i pitanja nacionalne sigurnosti.

Pozivajući se prvenstveno na član 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), g. Fal se žali, posebno, da su domaće vlasti odobrile njegovo protjerivanje bez adekvatne procjene njegovih porodičnih okolnosti.

Evropski sud je zaključio da je miješanje u privatni i porodični život podnosioca predstavke bilo opravdano. Domaće vlasti suočene su s navodima o ponašanju povezanom s regrutovanjem i indoktrinacijom za terorističku organizaciju, što je procijenjeno kao ozbiljna prijetnja nacionalnoj sigurnosti.

Islamistički terorizam predstavlja posebno ozbiljnu prijetnju demokratskom društvu i pravima drugih zagarantovanim Konvencijom, prije svega pravu na život, a državama se mora dati široka sloboda procjene u određivanju kako najbolje suprotstaviti se takvim prijetnjama, pod uslovom da usvojene mjere ostanu proporcionalne i popraćene odgovarajućim zaštitnim mjerama.

Uzimajući u obzir princip supsidijarnosti, težinu koja se može dati razmatranjima nacionalne sigurnosti u ovom kontekstu i razloge date na domaćem nivou, Evropski sud je smatrao da ovaj predmet ne otkriva jake razloge koji opravdavaju odstupanje od procjene koju su izvršile nacionalne vlasti. Shodno tome, nije došlo do kršenja člana 8. Konvencije.